

**Ölçüler hakkında 1/324 numaralı kanun lâyihası ve İktisat,
Dahiliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları**

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı : 6/20

2 - I - 1929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ölçüler hakkında İktisat Vekâletinden tevdi olunan ve İcra Vekilleri Heyetinin 26-XII-1928 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı tasvip olunan Kanun lâyihasile esbabı mucibe mazbatası suretleri leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'ar buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

Bidayeti hilkatte zekâyi beşer hayatı maddiye ve maneviyeye müteallik hususatta âlemi haricî ile temasa geldiğil dakikadan beri nazarına musadif olan eşyayı yekdiğerile mukayese ve takdir etmek, saymak, tartmak hulâsa onları ölçmek temayülünde bulunmuştur ve her ölçü için takdire esas olmak üzere bir vahidi kıyasî farz olunmuştur. İnsanlar bidayeti emirde vezin ve kıymetleri ölçmek için bizzat vücudü insaniyi vahidi kıyasî ittihaz etmişlerdir . Bir şeyin uzunluğunu veya genişliğini ölçmek için hali kemalde olan bir adamın parmağını, elini, kolunu, açılmış olduğu halde iki kolunu, ayağını, yürüdüğü esnada bacaklarının vüs'atini nazarı dikkate almışlardır. Milletlerin eski medeniyetleri ve mikyasatı atıkası tetkik olunduğu zaman vücudü beşerin her milletin mikyasatı atıkasında tul ve siklet için en tabîf bir esas ve unsur olmak üzere nazarı dikkate alındığı görülür.

Bizim mikyasatı atıkamızda da bu an'anenin âsarına tesadüf olunur. Ancak maksat eski ve yeni milletlerin mikyasatını tetkik ve mukayese etmek olmayıp eski ölçülerimizle yeni ölçülerimizin memlekette her ikisinin de istimali devam etmekte olmasından dolayı tehaddüs eden mehariz ve mazarratın def ve izalesi zamanı geldiğini ve cihan ticaret ve iktisadiyatına şiddetle merbut olduğumuz cihetle memleketimizde de mikyasatın bir esası salime ircar lâbüt olduğunu arzetmekten ibaret olduğundan bu hususta bazı izahat itasına lüzum görülmüştür.

Memleketimizde ticaret sahasında, alış verişte iki türlü mikyasın, metre ile arşının, okka ile kilogramın her ikisinin de istimali yüzünden muamelâtı ticariyede vukua gelmekte olan teşevvüşat, izahtan müstağni olacak derecede herkesin malûmudur. Evzan ve ekyal hususunda biri an'anevî ve millî, diğeri Avrupaî iki mikyasın istimali ihracat ve ithalât ticaretlerinde erbabı ticaret ve halkın bir çok zararlara katlanmasına badî olduğu gibi ticareti dahiliyemizde de başka bir şekilde mahzuru daî bulunmaktadır. Çünkü memleket dahilinde kendimize mahsus mikyaslar şimdiye kadar yeknasak ciddî memlekete âm ve şamil hiç bir kontrol ve mürakabeye tabi tutulmadığı gibi mevcut ölçüler hiç bir muayyen esasa istinat etmiyecek derecede tenevvü ve tehalüf eylemektedir. Bu gün memleketimizde pek muhtelif ölçüler kullanılmaktadır. Ürfen istimal olunan sulp ve mayi

eğsamm evzan ve ekyal ve tül vahidi kıyasilerinin miktarını ve envamı ve gram ve santimetreye göre mukayesesini mübeyyin vekâletçe vilâyattan yapılan tahkikata nazaran dahili memlekette müteamel ve müstamel olan ölçüler mikyasat meselesinde ne kadar karışıklık bulunduğunu göstermektedir. Ezeümle vezin ölçüleri olarak (kantar, batman, çeki, okka, kilo, nökey, ayar) ve uzunluk ölçüleri olarak (metre, mimar arşını, çarşı arşını, endaze, yarda, mil, kulaç, kadem) ve satih ölçüleri olarak (metre murabbaı, mimar arşını murabbaı, dönüm, evlek) ve hacim ölçüleri olarak (metre mikâbı, mimar arşını mikâbı, anbar, litre, İstanbul kilesi, kot, çap, robik, ölçek, şinik, hevaî, yarım, mut, tas, timen, testi, namile türlü türlü ölçüler kullanılmakta olduğu anlaşılmalıdır. Bunlardan maada beynennas büyük araba, kaşık, düzünc, deste, grose gibi muhtelif namlar altında daha bir takım mikyaslar istimal olunmaktadır. Asıl şayanı dikkat olan nokta salifüzzikir ölçülerden bazısının bazı mahallerde ayrı ayrı mahiyet arzemesidir.

Meselâ: kantar kırk dört okkadan ve batman altı okkadan ibaret bir mikyas olduğu halde Kayseri ve Sivasta bir batman altı okka hesabı ile otuz batman bir kantar, Kiliste ve Maraşa yüz batman bir kantar ve iki buçuk okka bir batman itibar edilmektedir. Ödemiş kırk dört okka itibar edilen bir kantar balamut mahsulünde elli iki, zeytin yağında kırk sekiz ineir mamulâtında kırk beş okka addedilmektedir. Uşakta çeki tabiri ($1\frac{1}{4}$) okkaya Kiliste ise beş batmana, bilâdi sairede ise iki yüz elli kiloya mukabil olarak istimal olunmaktadır. Hulâsa memleketimizin hemen her şehir ve kasabasında ayrı ayrı mahallî ölçüler kullanılmakta olması ve bunların bir esas üzerinden mürakabe edilememesi ticaret muamelâtında intizam ve insicamın teminini gayri mümkün bir hale getirmiştir. Mikyasatı atıkanın muamelâtı nasta müstelzim olduğu karışıklıklardan kurtulmak için ilk teşebbüs Fransada vaki olmuştur. Fransada 1791 senesi mayısında içtima eden bir heyeti fenniye kürei arzın nisfünnehar dairesinin tulünü ölçmeğe teşebbüs ederek Dünkerk le Barselon arasında mahsur olan nisfünnehar dairesinin tulünü mesahaya memur edildi. Bu heyet kutuptan hattı üstüvaya karkar olan kavsi fennen mesaha ederek işbu tulün on milyon cüz'ünden bir cüz'üne (metre) namını verdi vebunun tul vahidi kıyası için esas itihaz etti ki libre, gram ve frankın kıymetleri dahi bundan teşaup etmiştir. Bu usulde vahidi kıyasının gerek ezafı, gerek cezası onar onar tezayüt ettiğinden vahidi kıyasının tarihi için usulü aşarî pek muvafık ve muamelât ve hesabatta pek sühuleti dai bulunmuştur.

Sistem metrik denilen metre usulü Fransadan sonra muhtelif devletlerde atideki tarihlerde kabul olunmuştur.

İtalya	1803	Avusturya - Macaristan	1876
Belçika	1821	Portekiz	1864
Yunanistan	1836	İsviçre	1877
İspanya	1859	Norveç	1882
Almanya	1832		

Hukuku umumiyeyi vikayeten nasın yekdigelerini tağrir ve izrar etmelerine mümaneatla muamelâtı dadü sitadın bir esası meşru üzere cereyanını temin etmek velâyeti ammeleri hasabile hükûmetlere terettüp eden vazaiften bulunduğu eihetle bileümle hükûmatı mütemeddinde alelûmum mikyasat hakkında müteaddit kavanin ve nizamat vaz ile bu hususta sıkı bir mürakabe tahtında bulundurmağa ve turuku muvasala ve muhaberenin tekemmül ve tenevvüü dolayısıyla beynelmilel münasebat tekessür ve muamelâtı ticariye tevessü ve inkişaf ettikçe mikyasatın beynelmilel dahi tevhidine mecburiyet hasıl olmuştur.

1870 tarihinde Fransa Hükûmeti bu meselenin beynemilel bir komisyonda müzakeresini derpiş ederek komisyon in'ikat etmiş ise de Fransa - Almanya harbi sebeble inkıtaa uğrıyarak 1872 senesinde tekrar müzakereye iptidar olunmuş ve 1875 senesinde (Konvention de metre) e münceer olmuştur. İşbu mukaveleye Türkiye, Almanya, Avusturya, Arjantin, Belçika, Danimarka, Müttehedei Amerika, Fransa, Macaristan, İtalya, Norveç, Peru, Portekiz, İsveç, İsviçre Venezüellâ Hükûmetleri vaz'ı imza etmişlerdir.

Mikyasata ait beynelmilel ittihadın merkezi (Sevir) de bulunmuştur. Beynelmilel tekarrür etmiş olan metre ve kilonun esasları burada tahtezzem dokuz metre derinliğinde ve bütün devletler mu-

rahhaslarının anahtarlarile mahtum bir mahalde muhafaza olunmaktadır. Elhaletü hazihi berveğhi ati hükümetlerde sistem metrik sureti kat'iyede tahtı mecburiyete alınmıştır.

(Almanya, Arjantin, Avusturya, Belçika, Berezilya, Bulgaristan, Şili, Kolombiya, Danimarka, Ekvatör, İspanya, Fransa, Yunanistan, Macaristan, İtalya, Meksika, Pero, Portekiz, Romanya, Sırbistan, İsveç, İsveçre, Venezüellâ, Norveg, Felemenk)

Bu hükümetler haricinde kalan Mısır, İngiltere, Müttehidei Amerika, Japonya ve Rusyada sistem metrik ihtiyarı olarak kabul edilmiştir.

Balâda beyân edildiği veçhile salifüzzikir konferansta Devleti Osmaniye namına murahhas bulunduğularak mukarrerata iştirak edilen ve hatta düveli mütemeddinci saire gibi konferansın tarihi içitiamdan pek çok evvel yani 1869 tarihinde 14 eylül 1285 tarihli bir kanun neşredilmiş ve kanunu mezkûrun onuncu maddesi mucibince 1290 tarihinden itibaren mikyasatı cedidenin ez'af ve ezası resmen mevkii mer'iyete girmişse de bilâhare tatbikatında müşkülât yüzünden mikyasatı âşariyenin mecburiyeti istimali tehîr edilmiş her iki cins mikyasın istimali filen serbest bırakılmıştır. ve mikyasatı âşariye usulü ihtiyara muallâk kalmıştır. Bu usul elyevm yalnız devairi hükümetçe hiç bir miyara istinat etmeksizin tatbik olunmaktadır.

Gerek dahilî gerek beynelmilel münasebatı iktisadiyede bir esas üzerine tensik edilen mikyasat ile muamelede bulunmak muamele ticariyeyi basitleştireceği ve hesabı teshil edeceği cihetle memleketimizin terakkii iktisadisi düşünülürken bu cihetin nazarı dikkatten dur tutulmaması icap eder. Bir taraftan memleket dahilinde evzan ve ekyalin tevhidile bunları sıkı bir surette mürakabe etmek diğer cihetten kendi arzumuzla mezkûr ittihadı iltihak etmek gerek menafii iktisadiyemiz gerek beynelmilel bu hususta bir mevki ihraz etmesi noktai nazarından elzemdir. Lâyihai kanuniyenin mütaleasından müsteban olacağı veçhile bu cihet hükümetçe hiç bir fedakârlığı müstelzim olmayıp istifa edilecek damga harçlarile masarif kapatılacağı gibi ayrıca da fazla varidat elde edilebilecektir. Akdemce mileli sairede olduğu gibi bizde de mikyasatın mürakabesi belediyelere terkedilmiş isede bilûmum hükûmatı medeniyede bu hususatın icap ettirdiği vesait ve teşkilâta belediyelerin malik bulunmadığı bitteerübe görülerek hususatı mezkûre doğrudan doğruya vazaifi hükümet meyanına ithal edilmiştir. Bizde de hükümetçe deruhte edilmesine ihtiyaç bulunan hususu mezkûrun hükûmatı sairede olduğu gibi İktisat Vekâleti cümlei vazâifinden görülmüş ve tamamen fennî bir mahiyette bulunmasına mebni müstakil bir müdüriyet teşkili tensip edilmiştir. Şukadar ki mezkûr müdüriyetin teşkilâtını memleketin nahiyelerine ve karyelerine kadar tevsi etmesine halen imkân bulunmadığından muhtelif zamanlarda ölçülerin belediyelerce muayene ve kontrolü esası kabul edilmiş ve olsuretle de bir madde ilâve olunmuştur.

Esbabı mucibesi bâlâda tafsilâta zikredildiği veçhile memleketimizde istimal edilmekte olan muhtelif mikyasların tevhibi zarurî görülerek lâyihaın birinci maddesile bilcümle ölçüler için beynelmilel bir esas olarak kabul edilen metro usulünün esas ittihaz edilmesi tesbit edilmişse de para ve müceherat diğer memleketlerde olduğu gibi bu mecburiyetten istisna edilerek bu hususta cari bulunan vezin ve ayarların devamı istimali muvafık görülmüş ve bu güne tefsire mahal kalmamak üzere bilûmum mukavelelerde ticaret fatura ve defterlerinde ticaret eşyasının miktar ve eb'adını gösteren her nevi vesikalarda ve tapularda yazılacak miktarların ancak metre esasında hazırlanmış ölçülerle tayin edilmiş olacağı tasrih edilmiştir.

Lâyihainin ikinci ve üçüncü maddelerile Türk metre kilogram protopipinin beynelmilel ölçüler idaresi tarafından kabul ve tesbit edilenin aynı bulunduğu tavzih ve bu esas haricinde ölçü imal ve istimali menedilmiş olmakla beraber aynı esaslar dahilinde imal edilmiş olmalarına rağmen muhtelif vezin ve aylarda tanzim edilmiş olabilecekleri cihetle bu cihet nazarı dikkate alınarak lâyihaın dördüncü maddesile kanunun dairei şumulüne dahil bulunan ölçü ve alâtm teşkil olunacak ölçüler müdüriyeti umumiyesince muayene edilerek ayar edilmeksizin ve damgalanmaksızın satılması dahi menedilmiş ve su, gaz, elektrik saatlerile taksimetrelerin mahiyeti hususiyeleri nazarı dikkate alınarak bunların muayenesi için lâzım gelen fennî tertibatın imal edildikleri fabrikalar ve bu aletleri bizzat veya müşterilerine icar suretile istimal eden büyük müesseselere temini zarurî görülerek lâyihaın beşinci maddesile bu cihet ayrıca tavzih edilmiştir.

İmalinin besatet ve kolaylığı dolayısıyla elyevm alelâde tezgâhlarda ve ayar için lâzım gelen fennî tertibat ile mücehhez bulunmayan ufak demirci esnafı tarafından muhtelif şekil ve ayarlarda ölçüler imal edilerek satılmakta bulunması itibarile bunların hini imallerinde tetkik ve muayenesi için yapılması lâzım gelen teşkilâtın sarfınazar tesadüf edilecek müşkülât nazarı dikkate alındığı takdirde atik miyasetin tamamen menedilebilmesi ve aynı sistem dahilinde imal edilerek aynı miyarlara göre tanzim edilmiş ölçü ve miyaslarm temini istimali için icap ettiği takdirde bunlardan bazı ölçü ve saatlerin mümkün olan kısımları memleket dahilinde imal edilmek şartile gerek imal ve satışlarının ve gerek her iki keyfiyetin inhisar altına alınarak aynı miyarlara göre tanzim edilmeleri esbabının temini zarurî bulunduğu cihetle lâyihaın altıncı maddesile bu cihet temin edilmek istenilmiştir.

İşbu kanunun temini tatbiki ve sistem metrik esası dahilinde imal edilecek ölçülerin umumî bir surette istimalinin temini için bir kuvvei müeyyide olarak bilûmum mahkeme, daire ve meclislerin kanunun mevkii meriyete vazından evvel yapılmış mukavele ve akitler müstesna olmak üzere eski ölçüler üzerine yapılmış bileümle mukavele, muamele ve akitlerden mütevellit müracaatların istimanından menedilmesi derpiş edilmişse de bu şeklin mutlak surette kabul ve tatbiki halinde alâkadar eşhas ve müessesatın bir çok hususatta hakkı mutalebe ve istihkaklarının ziyana sebebiyet verilebileceği teemmül edilerek lâyihai kanuniyenin yirminci maddesile bu gibi müracaatların evvel emirde bir cezayi naktî tediyesinden sonra istimal edilebileceği esası kabul edilmiştir. Metre usulü mileli mütemedince umumiyetle kabul edilmiş olmakla beraber İngiltere gibi bazı Hükümetlerin henüz bu esası kabul etmemiş olmaları itibarile lâyihaın sekizinci maddesile hariçle muamele yapan kimselerin aynı zamanda başka nevi ölçüler malm işaret edebileceklerin kabulü ve fennî hususatta müstamel ölçü ve miyaslarm mahiyeti hususiye ve fenniyeleri nazarı dikkate alınarak bu gibi ölçülerin bu kanunun hükümlerinden istisnası muvafık görülmüştür.

Doduzuncu madde metre esasından gayri ölçü istimal edenlerle vezni veya damgası yolunda olmayan veyahut muayenesi yapılmamış ölçü ve alâtı kullananlardan veya alıp satanlardan ve vaki olacak muayenelere muhalefet edeceklerden alınması lâzım gelen cezayi naktî miktarını ve onuncu maddesi icap eden muayenei fenniyeyi icra için bütün gümrüklerde vesait ve memurini fenniye bulundurulması hususundaki ademî imkân itibarile hariçten getirilecek ölçü ve miyaslarm hangi gümrüklerden ithal edilebileceğini göstermektedir.

Elyevm istimal edilmekte olan ölçü ve miyaslarm muayene ve damgalanması için şubat 340 tarihli belediye vergi ve resimleri kanunu mucibince belediyelere alınmakta olan resim yeniden tanzim edilen merbut tarife dairesinde ipka edilmiş olmakla beraber vezaifi esasiyenin hidematı umumiyeyi devlet meyanaı ithal edilmiş olması itibarile iki kısma taksim edilerek hini imal veya ithallerinde icra edilecek muayeneye mukabil bir defaya mahsus olmak üzere hazine namına tam ve her sene icrası lâzım gelen muayene ve vazedilecek damga için mahallî belediyelere ait olarak nısf nisbetinde tahsili muvafık görülmüş ve bu cihet lâyihaın on birinci maddesile ayrıca tasrih edilmiştir.

Sistem metrik esasile imal edilecek ölçülerin ahat ve müstakkatı ve tarz ve şekillerile ne suretle ayar edilerek damgalanacağı gibi hususatı müteferrihanın ve kanunun sureti tatbikına ait mevaddın metni kanuna ithali imkânı görülemiyerek lâyihai kanuniyenin on ikinci maddesile bunların ayrıca tanzim edilecek bir nizamname ile tayin ve tesbiti kabul edilmiştir.

Ölçülere ait esas miyaslarm tesbit ve muhafazası ve bilûmum ölçü ve miyaslarm bu miyarlara göre muayene ve damgalanması için lâzım gelen tesisat ve istihsalâtı fenniye nazarı dikkate alınarak vezaifi mezkûrenin mevcut teşkilât ile temin ve tatbiki imkânı görülememiş olduğundan on üç ve on dördüncü maddelerle bu kanunun tatbiki için diğer bütün hükümetlerde olduğu gibi ayrıca bir müdüriyeti umumiyeye teşkili lüzumu ve mezkûr teşkilâtın vezaifi ile mahallî belediyelerin işbu vezaife sureti iştirakleri tesbit ve tasrih edilmiştir.

Memleketimizin pek mühim bir ihtiyacını temin edecek olan bu lâyihai kanuniyenin esbabı mucibei tanzimi berveçhi balâ arz edilmiş olmakla takdim kıldırı.

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat Encümeni
Karar No: 19
Esas No: 1/324

4 - V - 1929

Riyaseti Celileye

Ölçüler hakkında Encümenimize havale buyrulan kanun lâyihasile esbabı mucibesi İktisat Vekili Beyin huzurile müzakere ve tetkik edildi.

Hükûmetin esbabı mucibesinde de tafsilâtile beyan edildiği veçhile memleketimizde ve alemi ticarete kullanılmakta olan uzunluk ve ağırlık ve hacim ölçülerinin hiç birisi ilmî ve muayyen esasa müstenit değildir. Her vilâyet veya şehre göre bir türlü ölçü kullanılmasından sarfı nazar aynı ismi taşıyan ölçülerin de her vilâyet veya mıntakada başka bir miktarı ifade eylediği veya aynı miktardan ibaret olanların ayrı ayrı isimler taşıdığı bazı yerlerde ölçülecek maddeye göre aynı ismin kemmiyet noktai nazarımdan tahalüfe uğradığı cümlemizin malûmudur.

Meselâ :

Hacim ölçülerinde bazı yerlerde külek dahi denilen ve vahidi kiyasî addolunan bir kile buğday İstanbulda 24 okka itibar edildiği halde İneboluda 40, Akşehirde 120, Urfada 144, Merzifonda ise 192 kiyyedir. Ankarada ise yarım denilen ve 12 kilodan ibaret bir ölçü kullanılır.

Ağırlık ölçülerinde bazı yerlerde 1 batman 4 okkayı diğer olan bir kısım yerlerde ise 2,5 veya 6 okkayı ifade eder. Bazı mahallerde 44 okkadan ibaret olan bir kantar diğer yerlerde 90 ve hatta 100 ve 180 okkaya kadar çıkarılır.

Veya palamut mahsulü için 52 okka olan bir kantar, zeytinyağı için 48 ve incir için ise 45 okkadır denilir.

Hayatı iktisadiyemiz noktai nazarımdan ehemmiyeti derkâr olan arazi ölçülerinde kullandığımız dönüm tabirinin bazı yerlerde 40 X 40 1600 arşın terbiini ve diğer bir kısım yerlerde de 45X45=2025 veya 49X49=2361 arşın murabbamı ifade eylemesi kadar acıacak bir manzara tasavvur edilebilir mi?

İstanbulda bir çarşı arşını denilen ölçü 68 santim olduğu halde Urfada 70, Bfarda 76, Beyşehirde ise 65 ve Çorumda 68,5 dir.

Zirai mimarî denilen arşın ise 75 santim küsurdan ibarettir. 128 tarihli mevakat ve evzan ve ekyali cedide kanununun mevkii mer'iyete vaz'ından ve kanunu mezkûrur da ihtiyarî bir hale terkinden sonra zaten karma karışık olan ölçülerimiz büsbütün zihinleri yoracak ve hesapları alt üst edecek bir şekilde tenevvüa uğramıştır. Okka ile kiloyu, dirhemle gramı, metre ile arşın veya endazeyi karıştırmadık kimse kalmamış ve bu iki türlü ölçülerin aynı zamanda istimali âlemi ticarete ayrıca ve bize mahsus ve fuzluî bir hesap meselesi meydana çıkarmakla beraber bir çokyanlılıklara ve hatta ihtikâra dahi sebebiyet vermiştir.

Esasen ilmî esasa istinat etmiyen ölçülerimizin berveçhi bâlâ izah olunan tenevvüatı da arzulemesi derecei sıhhatlerini tesbite imkân ve her alıcının mutlak surette aldanmamasının önünü alabilmekliğe meydan bırakmamaktadır.

Nasıl bırakabilsin ki ne o ölçüleri muayene ve mukayese edebilecek elde bir vahidi kiyasî vahi ve ne de sıcaklık ve kuraklıktan kısalan veya bükülen bir tahta arşını veya her yere atılışında bir miktarı aşman bir taş okkayı veya delik demir veya taş parçasının birleşmesinden ibaret olan bir vezni veya iki ucuna bir kefe asılmış ve ortasından da bir ip geçirilerek terazi denilmiş bir çubuk parçasını muayene etmek ihtimali mevcuttur.

İhracat ve ithalât tacirlerimizin de pek çok şikâyetine sebebiyet veren bu keşmekeşin önüne geçmek ve beynelmilel münasebatı iktisadiyemizi teşevvüşten kurtarmak için bir kaç millet müstesna olma üzere âlemi medeniyetin elyevm kabul ettiği sistem metrik usulünün memleketimizde de esaslı bi-

surette kabul ve tatbikinın bir lâzımei iktisadiye olduğuna kani bulunan encümenimiz kanun lâyihasını esas itibarile kabul etmiş ve yalnız aşağıda arzolunan sebepler dolayısıyla bazı tadilât icrasına karar verilmiştir.

Şöyleki:

Lâyihanın birinci maddesinde şekil ve kelime tashihatı yapılmış ve kıymetli taşların kıratla satılabileceğine dair olan hükmün terkile daha ziyade münasebeti olan yedinci maddeye ilâvesi münasip görülmüş ve lâyihanın ihtiva ettiği ahkâmın dane ile satılması tabii olan mevada şamil olmadığı da ayrıca tasrih edilmiştir. Bir takım müessesatta ve bilhassa maden ocaklarında ameleye verilecek ücret miktarının tesbiti için kullanılan sây ve istihsal miktarını gösteren vagonetlerle tüccarlar beyninde alım satım için bir ölçü teşkil eden şimendifer yük vagonlarının da muayeneye tabi tutulmaları ve damgalanmaları zarurî görülerek bu maksadın temini zmnında ikinci madde ilâve edilmiştir.

Lâyihanın ikinci maddesinde (Metre sistemi haricinde ölçü ithali yapılması ve kullanılması memnudur) denilmiştir. Şu takdirde sınaî müesseselerde ve teknik işlerde ve bilhassa makinecilikte kullanılmasına mesa verilen ve lâyihanın sekizinci maddesinde muharrer olan ölçülerin de girmesine ve alınıp satılmasına muhalefet hasil olacağından bu kısım sanayiın vikayesi için maddei mezkûredeki (ithal) kelimesi kaldırılıp üçüncü madde halinde tadilen tesbit edilmiştir.

Lâyihanın üçüncü maddesinde kanuna girmesi lâzım gelen izahatı kâfiye mevcut olmadığından hükûmatı saire kavanininde görülen sarahat ve vüzuha derecesinde maddei mezkûrenin tavzihile beraber beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci madde olarak tesbiti daha ziyade muvafık görülmüştür.

Ihtiva eylediği hükümler meyanında ayarlanmamış ölçülerin satılmıyacıklarına dair bir hüküm ifade eden dördüncü maddenin bu hükmü üçüncü maddeye konmuş ve su, elektrik ve havagazı saatlerinin muayenesine dair olan kısmı ise 12 inci maddeye nakledilmiş olduğundan maddei mezkûrede de ana göre tadilât yapılmıştır.

Herhangi bir müessese veya ferde ait olup muayeneye tabi tutulacak olan bir aletin muayene tertibat veya miyarını tahtı mürakabede olan o müessesenin yedi emanetine terk veya o müessese tarafından imal ve inşasına mecburiyet ihdas etmek Devlete ait olan veya ammeye şamil bulunan bir hizmeti ferdi veya hükmî eşhasa tevdi demek olacağından maada kontrol noktaı nazarından da müşkül olduğu gibi doğru da olamıyacağından maddei mezkûrenin tayyi tensip edilmiştir.

Ölçü âlet ve saatlerinin yapılmasını veya satılmasının hini hacette tahtı inhisara alınmasına mütedair olan altıncı maddede bu kabıl inhisarlardan faide yerine mazarrat tevhit edeceği mülâhazasile kaldırılmıştır.

Kanunun neşri tarihinden sonra aktedilecek mukavele ve senedata eski ölçülerin derci halinde tatbik edilecek olan muamelenin neden ibaret olacağını ahkâmı cezaiyeyi muhtevî maddelerde tesbit eylediğinden yedinci maddenin tayyi muvafık görülmüştür.

Sınaî ve teknik işlerde kullanılan âletlerle sadece imalâta yarayıp ticarî eşyanın miktarını tayin ile münasebeti olmıyan ölçü ve sairenin istisnasma dair olan yedinci maddenin hükmü eski tapu kontrat ve senetlerle orijinal kâpları içinde ithal veya henüz gümrüklenip memlekete maledilmemiş ve binaenaleyh ya transit eşyası olarak mahalli mahsusunda veya yolda olmasına rağmen sahiplerini değiştirebilmekte olan cenabi mahsulât veya mamulâtına da teşmil edilmek suretile dördüncü madde olarak tadilen kabul olunmuştur.

Dokuzuncu maddenin hükümleri encümenimizce tesbit olunan dördüncü madde ahkâmından başkasını ifade eylemediğinden tayyi münasip görülmüştür.

Ahkâmı cezaiyeyi ihtiva eden 10 uncu madde işlenilen kabahatle verilecek ceza arasında bir nisbet ve teadül gözetmemekte olduğundan maddei mezkûre ona göre tadil edilerek 21, 22 inci madde olarak teklif edilmiş ve hissi intibakın temini zmnında da ölçü kanunu ahkâmından mütevellit davaların az zaman zarfında neticelendirilmesi için 23 üncü madde ve vazifesini bihakkın ifa etmiyen memurların sureti tecziyeleri hakkında 24 üncü madde ilâveten konmuştur.

Lâyihanın beşinci maddesinin kuvvei teyidiyesinden ibaret olan on birinci maddede maddei mezkûrenin tayyi dolayısıyla kaldırılmıştır.

Lâyihada yazılı ölçülerin hangi iskelelerden memlekete ithal edilmesi lâzım geleceğine dair olan hükmün nizamnameye terki daha münasip olacağı mülâhazasıle on ikinci madde tadil olunmuş ve bu gibi mevruatın ilk muayeneleri neticesinde mevzuatı kanuniyeye muvafık olmıyanların mahreçlerine bir müddeti muayyene zarfında iadeleri ve aksi takdirde müsadere kılmacakları hakkında hüküm vazedilmiş ve 16 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Hükümet ve belediyelere ait olupta muayene edilecek ve damgalanacak olan ölçülerin resimden istisnasını muvafık gören encümenimiz 13 üncü maddeyi ona göre tadil ve 18 inci madde olarak kabul eylemiştir.

Ölçülerin ecza ve ez'afile tenevvüatı ve bunların zamanı teftiş ve muayene ve damgalanmaları hakkındaki hükümlerin nizamnameye terkedilmeyip metni kanuna dercini daha ziyade muvafık bulan encümenimiz bu mütaleayı teminen lâyihaın on dördüncü maddesi yerine 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 17 inci maddeleri ilâveten tesbit etmiş ve kanunun suveri tatbikiyesi hakkında bir nizamname tanzimine dair olmak üzere de 25 inci maddeyi tertip eylemiştir.

Ölçüler umum müdürlüğünün teşkiline dair olup 19 uncu madde halinde tesbit kılınan on beşinci maddenin ilk fıkrası şekle ait tashihatla tadil edilmiş, diğer fıkraları ise vezaiife ait olup nizamnameye girebilecek mevaddan olduğundan tayyi tensip edilmiştir.

Encümenimiz tarafından tesbit kılınan 18 inci madde ile lâyihaın 16 ncı maddesinin ahkâmı temin kılınmış olduğundan maddei mezkûrenin tayyi zarurî görülmüştür.

Ölçüler hakkında beynelmilel münasebet ve rabitanın Hükümetimizce temininin her halde mucibi faide olacağını düşünen encümenimiz bu gayeye matufen 20 inci maddeyi ilâve eylemiştir.

Mefhumu 23 eylül 1293 tarihli Derseadet belediye kanununun üçüncü maddesile aynı tarihli vilâyet belediye kanununun 3 üncü maddesinin 26 şubat 1340 tarihli belediye vergi ve resimleri kanununun 17 inci ve 16 şubat 1340 tarihli Ankara Şehremaneti kanununun ikinci maddesinin ve mesahat ve evzan ve ekyali cedideye dair olan 1285 tarihli kanunun bileümle ahkâmının ilgasından ibaret olan 17 inci madde yalnız kelime tashihatına uğratılarak aynen ve 26 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Bu lâyihaın Hükümete tahmil ettiği vazifelerle hayatı ticariyede vukua getireceği tahavvülâtın ehemmiyetini nazarı dikkate alan encümenimiz zamanı mer'iyeti mer'iyeti hakkında talep olunan bir senelik kadar müddeti kâfi görmediğinden tezyidine yani 1930 senesi haziranı yerine 1932 senesi kânunusanisinden itibaren mevkii mer'iyete vaz'ına karar vermiş ve 18 inci maddeyi ona göre tadil ederek 27 inci madde halinde kabul eylemiştir.

Lâyihanın 19 uncu maddesinde kanunun ierayı ahkâmına İera Vekilleri Heyetinin memur olduğu gösterilmektedir. Halbuki Heyeti Müşarüileyhadan ziyade Adliye, Dahiliye, Maliye, ve İktisat Vekillerinin alâkaları görülmekte olduğundan maddei mezkûre ona göre değiştirilmiştir. Tarifede 25 kilo kadar çeken terazi ve kantarlarla 100 kiloya kadar çeken terazi ve kantarlardan alacak resim hakkında nisbeti adile gözedilmediğinden 50 kiloya kadar tartanlardan 30 kuruş alınmasının ve 100 kilograma kadar tartanlarla andan fazla çekenler hakkında vazolunan rusumun da haddi itidale indirilmesinin münasip olacağı düşünülmüştür.

Ber mucibi havale Dahiliye Encümenine tevdi kılınmak üzere Riyaseti Celiyeye takdim kılındı.

Reis	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Burdur	Mardin	Zonguldak	Denizli	Edirne	İstanbul
Mustafa Şeref	Ali Rıza	Hüsnü	Emin Aslan	Fayık	Edip Servet
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
İstanbul	İzmir	Konya	Manisa	Manisa	Maraş
Hüseyin	Hüseyin	A. Hamdi	M. Kâni	Yaşar	Nurettin
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Mardin	Trabzon	Mersin	Sinop	Yozgat	
Nuri	Daniş	Hakkı	Yusuף Kemal	Tahsin	

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye Encümeni
Karar No: 18
Esas No: 1/324

13 - III - 1930

Yüksek Reisliğe

Ölçüler hakkında İktisat Vekâletince tanzim olunup Başvekâletten Yüksek Reisliğe sunulan ve müzakere edilmek üzere Encümenimize havale buyrulmuş olan kanun lâyihası ile İktisat Encümeni mazbatası Dahiliye ve İktisat Vekili Beyefendiler hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Gerek Hükümetin ve gerek İktisat Encümeninin lâyihaya ekli bulunan mazbatalarında mufassal olarak yazıldığı gibi ilmî ve fennî esaslara istinat etmiyen ölçülerimizin teamüle göre belde veya mntakaya mahsus nevilerinin teadülü her vatandaşı zarara uğratmaktadır. Eyi tatbik edildiği takdirde bu zararları kaldıracak ve memleketimizde sağlam, fennî esaslara müstenit bir ölçü sistemi kuracak olan lâyihanın esasları Encümenimizce de muvafık görülmüştür, ancak aşağıda arzolu-
nan bazı maddeleri - ekleme, çıkarma suretile - değiştirilmiştir:

İktisat Encümeninin 1 - 6 mcr maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Yedinci maddedeki (kilo) kelimesine (gram) kaydi ilâve ve 8 inci madde aynen kabul edilmiştir.

Bir çok mütemeddin memleketlerce kabul edilmiş olan ölçü sistemini memleketimizde de kuran bu lâyihaya memleketimize mahsus bir (Türk kilesi) nin ilâvesi muvafık görülmediğinden buna müteallik (9) uncu madde lâyihadan çıkarılmış ve 10, 11, 12 inci maddeler 9, 10 ve 11 inci madde olarak aynen kabul edilmişlerdir.

Ölçülerin muayene ve teftişlerinin hangi makamlarca ve ne vakit yapılacağı hakkındaki hükümleri muhtevi 13 üncü maddenin numarası değiştirilmiş ve nihayetine (devrî ve anî muayenelerin belediyeler tarafından yapılması ve muayene usulünün Dahiliye ve İktisat Vekâletlerince müş-
tereken yapılacak bir talimatname ile tayin olunması) hakkında bir fıkra ilâve kılınmıştır.

14, 15, 16, ve 17 inci maddeler 13, 15 ve 16 mcr madde olarak aynen kabul olunmuşlardır.

12 inci maddenin sonuna ilâve kılınmış olan fıkra mucibince ilk muayenenin icrası İktisat Vekâletine ve senelik muayenelerin icrası belediyelere verilmiş olduğundan lâyihaya ekli bulunan tarife mucibince alınacak resimlerin de esasa göre hazine ve belediyelere ait bulunması icap edeceğinden 17 inci madde olarak tesbit edilen 18 inci madde buna göre yazılmış ve lâyihadan çıkarılan 9 uncu maddeye müteallik fıkradan silinmiştir.

19 uncu maddenin numarası değiştirildiği gibi metnindeki (umum) kaydi da silinmiş ve 20 inci madde 19 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ölçülerin senelik muayeneleri belediyelere bırakılmış olduğuna göre bu kanunda yazılı ölçülerden maadasını kullananların belediyelere 486 numaralı kanun ahkâmına, tevfiakan cezalandırılmaları hususu 20 inci madde olarak lâyihaya ilâve kılınmış ve cezaya müteallik 21, 22, 23 üncü maddeler lâyihadan çıkarılmıştır.

Muayene ve teftiş hususunda vazifelerini sui istimal eden veya bu hususta ihmal ve terahi gösteren memurlar hakkında hususî hükümler vazedenden 24 üncü maddenin de lâyihadan çıkarılarak umumî hükümlere göre muamele yapılması Encümenimizce muvafık görülmüştür.

25, 26, 28 inci maddeler 21, 22 ve 24 üncü madde olarak aynen kabul edilmiş ve 23 üncü madde olarak yazılan 27 inci maddedeki tatbik müddeti bir sene daha temdit edilerek 1932 yerine 1933 senesi yazılmıştır.

Arzolunan sebeplere binaen yapılmış olan tadillerden sonra müttefikan kabul edilmiş olan lâyiha-nın havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdiî kararlaştırılmıştır.

Da. En. Rs.	Rs. V.	M. M.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Tekirdağ		Malatya	Rize	Ankara	Amasya	Manisa	Balıkeisr
Cemil		A. Muttalip	Ataf	Talat	Esat	A. Mithat	Fahrettin
Âza	Âza	Âza	Âza				
Zonguldak	Kars	Tekirdağ					
Rifat	Baha Tali	M. Fayık					

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

M. 29

1/324

20 - I - 1931

Yüksek Reisliğe

Ölçüler hakkında İktisat Vekilliği tarafından tanzim olunup Başvekillikten Yüksek Reisliğe tevdi edilen 2 - I - 1929 tarih ve 6/20 numaralı kanun lâyihası ile buna dair İktisat ve Dahiliye Encümenleri mazbataları Maliye ve İktisat Vekilleri huzurlarile tetkik ve müzakere olundu.

Muhtelif eins ölçülerden ne zararlar görüldüğü, medenî âlemlerde kabul edilmiş bulunan metre sistemi ölçülerin faydaları hakkında şimdiye kadar serdedilmiş bulunan fennî mütalealar malûmdur. Memleketimizde kullanılan ölçülerin tenevvü ve tehalüfü ölçüsüzlük derecesine varmıştır. Bu itibarla gerek Hükûmetin ve gerekse İktisat ve Dahiliye Encümenlerinin esbabı mucibe mazbatalarındaki fikirlere tamamen iştirak olunarak kanun lâyihası ehemmiyetle telâkki ve kabul edilmiştir. Maddelerde yapılan tadiller şunlardır:

1, 2, 3 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü maddenin (E) fıkrası aşağıda onuncu madde münasebetile arzedilen sebeplerden dolayı kaldırılmıştır.

Beşinci madde şeklen tadil edilmiştir.

6, 7, 8 inci maddeler aynen kabul edilmiştir.

İktisat Encümeninin dokuzuncu maddesi Dahiliye Encümenince serdolunan esbabı mucibeye iştirak edilerek encümenimizce de kabul olunmamıştır.

İktisat Encümeninin onuncu maddesinde görülen hükümlerden:

Akırcı maddelere mahsus ölçülerin de muayeneyetabi tutulması evvelece kabul edilmiş hükümde mevcut olduğu cihetle zait addolunmuştur. İçlerinde akırcı maddeler satılan kaplar zarf mahiyetinde olup ölçüler kanunu ile alâkadar görülmedikten başka bu hususta yapılacak takyit için belediye kanunu kifayet eyliyeceği ayrıca yapılacak ayar, muayene, damga hususları tatbikatta bir çok müşkülâtı istilzam edeceği cihetle madde tayyolunmuştur.

İktisat Encümeninin on birinci maddesi yukarıda arzolunan izahat dolayısıyla tayyedilmiştir.

İktisat Encümeninin on ikinci maddesi akırcı maddeleri ihtiva eden kaplar hakkındaki son fıkranın tayyir suretile dokuzuncu madde olarak kabul edilmiştir.

Onuncu madde Dahiliye Encümeninin on ikinci maddesine mütenazırdır. Birinci fıkradaki (ve ithalinde) tabiri tekrardan ibaret olup iltibası davet edeceği mülâhazasile kaldırılmıştır.

Muayenelerin ne suretle yapılacağını gösteren ikinci fıkrada onuncu maddeye atfa lüzum kalmadığından bu kayıt da tayyolunmuştur.

Senelik ve ansızın muayenelerin belediyeler tarafından yapılması sühulet ve tasarruf noktasından faydalı telâkki olunmakla beraber bu muayenelerde muayeneye tabi tutulacak ölçü veya tartılara göre fennî icap bulunursa işin yine fennî idareye havalesi için maddeye bir fıkraya ilâve edilmiştir.

Muayenelerin şu veya bu tarzda yapılması halkı alâkadar edeceğinden tatbikatı tâlimatnameye terk etmekten ise bunun da nizamname ile tayin olunması ciheti tercih edilerek son fıkra buna böre tadil edilmiştir.

11 ve 12 inci maddeler İktisat Encümeninin 14 ve 15 inci maddelerine mukabil olup ibareye ait cüz'î tadiller ile kabul olunmuştur.

On üçüncü madde: İlk muayenenin müracaat tarihinden itibaren sekiz gün zarfında yapılması mecburî olacağına dair bir fıkra ilâvesi ve şeklen tadil suretile İktisat Encümeninin on altıncı maddesi yerine konulmuştur.

On dördüncü madde : Doğru olmıyan ölçülerin kullanılmaktan menedilmesi hükmünü ifade eden İktisat Encümeninin on yedinci maddesine mütenazır olup doğru olmıyan ölçüleri kullananlara ceza esaslı kabul edilmiş bulunduğundan burada tasrihi lüzumlu görülerek bir fıkra ilâve edilmiştir.

İktisat Encümeni tarafından Ölçüler Umum Müdürlüğü ve Dahiliye Encümeni tarafından Ölçüler Müdürlüğü unvanile teşkili kabul edilen idarenin ne gibi bir idare olacağını ve ne miktar memur istilzam edeceğini şimdiden kestirmek mümkün olmadığından işin icabına göre mahdut mikyasata bilâhare teklif yapılmak üzere madde tayyedilmiştir.

Muayenelerden alınacak resimleri göstermek üzere bu kanuna raptedilen tarifinin hükümet ve İktisat Encümeni tarafından bileümle muayeneler hükümetçe yapılacağı mülâhazası ile konulmuş olduğu ve halbuki muayenelerden bir çoğunun belediyeye terki bilâhare Dahiliye Encümenince tercih edildiği cihetle belediye kanununda mevcut tarife ile iktifa muvafık görülmüştür. Şayet tarifede esaslı tadilat icap ettiği takdirde kanunun tatbikına geçilmek için verilen iki sene müddet zarfında muayene eşkâli ve tatbikattan mütevellit diğer noktalar da düşünülerek bu cihetin temini tensip olunmuştur. Bu sebeplerle tarifeden bahseden madde tayyedilmiştir.

Cezalardan bahseden İktisat Encümeninin 21,22,23 üncü maddeleri yerine Dahiliye Encümeni tarafından yirminci maddenin konulduğu görülmüştür.

Halbuki 1 - Bu maddede yalnız «kanunda yazılı olan ölçülerden maadasmı kullanan kimseler» hakkında ceza verileceği tasrih edilip İktisat Encümeninin 21 inci maddesinde yazılan diğer haller zikrolunmadığı,

2 - Muayeneden bir kısmı İktisat Vekillğine ait olmak itibarile bu Vekâletin de takibatı icap eylediği

3 - Atfolunan kanunun ceza maddeleri bilâhare lâğvedildiği ve yerine ikame olunan kanunda ise cezalar daha ağır olduktan başka ceza salâhiyeti belediye encümenlerine bırakıldığı cihetle Encümenimiz İktisat Encümeninin 21 ve 22 inci maddelerini ibareye ait tadillerle 16 ve 17 inci olarak kabul etmiştir.

İktisat Encümeninin yirmi üçüncü maddesi, davaları tercih için bir sebep görülemediği cihetle kaldırılmıştır.

Yirmi dördüncü maddesinin ise Dahiliye Encümenince tayyine iştirak olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	Reis V.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza
İstanbul	Burdur	Gazi Antep	Kâzım	Balıkesir	Elâziz	İsparta	Kırklareli
Fuat	Vahit	Remzi		A. Şuuri	H. Tahsin	Mükerrem	M. Nahit
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Konya	Kütahya	Samsun	Sivas	Yozgat	Erzurum		Aydın
K. Hüsnü	Niyazi	Asım Adil	M. Remzi	S. Sırrı	Aziz	Mühendis	Mitat

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ölçüler kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiyede kullanılacak ölçüler ve tartılar için metre esası kabul edilmiştir.

Para ve mücevherat için cari vezin ve ayarlar bakidir. Her nevi muamelede metre sistemi üzerine hazırlanmış ölçüler kullanılır. Bilûmum mukavelelerde, ticaret fatura ve defterlerinde ticaret eşyasının miktar ve eb'adını gösteren her nevi vesikalarda ve tapularda ve alış verişte tasrih edilen miktarlar metre sisteminde hazırlanmış ölçülerle tayin edilir.

Ancak elektrik sarfiyatı kilovat saatile ölçülür.

MADDE 2 — Metre sistemi haricinde ölçü ithali yapılması ve kullanılması memnudur.

MADDE 3 — Türk metre ve kilogramı beynelmilel ölçüler idaresi tarafından tesbit edilen aslı nûmunenin (prototip) aynidir.

MADDE 4 — Hiç bir kimse ayar edilmemiş ve tamgalanmamış hiç bir ölçü satamaz ve kullanamaz. Su, gaz ve elektrik saatlerle taksimetre ve sair bu kabîl alât da bu meyanda dahildir.

MADDE 5 — Su, gaz, elektrik saatlerle taksimetre yapan fabrikalar veya bu aletleri bizzat veya müşterilerine icar suretile kullanan müesseseler bunların muayenesine lâzım fennî tertibatı kendi fabrika ve idarehanelerinde ihzara meeburdur.

MADDE 6 — Hükûmet ölçü alât ve saatlerden dilediklerinin yapılmasına veya satılmasına veyahut her ikisini Devlet inhisarı altına almağa veya inhisar suretinde bir müesseseye vermeğe mezundur. Bu halde mümkün olanların memleket dahilinde imal ettirilmesi şarttır.

MADDE 7 — Bu kanunun meriyeti tarihinden sonra eski ölçüler üzerine yapılmış olup muayyen bir kıymet ifade eden her türlü muamele ve akitlerden mütevellit müracaatlarda evvel emirde cezayı naktî olarak işbu kıymetin yüzde onu nisbetinde

İKTISAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1 — Türkiyede kullanılacak ölçüler için metre sistemi kabul edilmiştir. Alelûmum mukavele ve akitlerle fatura, ticaret defterleri, ilân ve sair ticarî evrak ve vesikalarda bu ölçülerden maadasının kullanılması memnudur. Bu gibi akit ve vesikalardaki miktarlar metre sistemi ölçülere göre yazılmış olmadıkça muteber değildir. Bu maddenin hükmü sayı ile alınıp satılanlara şamil değildir. Bu kanunda kullanılan ölçü kelimesi tartıyı da ifade eder.

MADDE 2 — Her nevi ölçüler bu kanun ahkâmı dairesinde ayarlanmış bulunacaktır. Bu mecburiyet smâi müesseselerde imalât miktarlarını tesbit hususunda kullanılan ölçü ve tartılara ve demiryolu yük vagonlarına ve işçi gündeliklerini tesbit için kullanılan nakliye vasıtalarına dahi şamildir.

MADDE 3 — Türkiye dahilinde metre sistemi ölçülere göre tanzim edilmemiş ölçülerin yapılması ve ayar edilmemiş ölçülerin satılması memnudur.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ölçüler kanunu lâyihası

MADDE 1 — İktisat Encümeninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İktisat Encümeninin 2 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — İktisat Encümeninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1 — İktisat Encümeninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İktisat Encümeninin 2 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — İktisat Encümeninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ve muayyen bir kıymeti ihtiva etmiyen muamelâta on İradan beş bin liraya kadar belediye meclislerince takdir olunacak mebalîğın belediye sandıklarına teslim edildiğine dair bir makbuz ibraz edilmedikçe bu gibi müracaatların istimarından bilûmum mahkeme, daire ve meclisler memnudur.

MADDE 8 — Fennî işlerde kullanılan aletlerle sade imalâta yarayıp ticarî eşyanın miktarını tayin ile münasebeti olmıyan ölçüler ve smaî veya tarihî kıymeti sebebile antikacı dükânlarında veya evlerde hıfzedilen ölçü aletleri işbu kanun hükümlerinden müstesnadır.

MADDE 9 — Hariçle muamele yapanlar ile imalâtını harice gönderenler aynı zamanda başka nevi ölçüleri de işaret edebilirler.

MADDE 10 — Metre sisteminden gayri olan veya tartı veya damgası yolunda olmıyan veyahut muayene edilmemiş ve damgalanmamış bulunan ölçü ve aletleri ve dördüncü maddede zikredilen saatleri kullananlar ve alıp satanlar veya ölçü alet ve saatlerin muayenesine muhalefet edenler hilâfı sabit oluncaya kadar muteber olmak üzere memurini aidesi tarafından tanzim edilecek zabıt varakalarına istinaden mahkemelere ceza kantununun 584 üncü maddesi mucibince cezalandırılır.

MADDE 11 — Beşinci madde hilâfında hareket

MADDE 4 — Aşağıdaki hususat bu kanun hükümlerinden müstesnadır:

A - Metre sisteminin kabul edilmediği memleketlerde akit ve tanzim edilmiş olan mukavele ve vesikalar;

B - Eski tapu, konturat ve senet gibi bu kanun ahkâmının tatbikından evvel tanzim edilmiş olan kayıt ve vesikalar;

C - Orijinal kapları içinde memlekete ithal olunan ecnebi mamulâtı;

D - Para ve mücevherat imalinde ve teknik işlerde kullanılan aletlerle smaî müesseselerde münhasıran imalâta yarayıp mamulâtın miktarını tayin ile münasebeti olmıyan ölçüler;

E - Metre sisteminin kabul edilmediği memleketlere ticaret eşyası ihracile müştegil ticarethane ve imalâthanelerde bu husus için kullanılacak ölçüler;

Metre sisteminin kabul edilmediği memleketlere fert ve müesseselerle o memleketlere vaki ihracat veya o memleketlerden yapılacak ithalât muameleleri için tutulacak defter ve kayıtlarla bu muamelelere müteferri evraka metre sistemi ölçülerle beraber diğer ölçüler de işaret olunabilir.

F - Ecnebi memleket muvaredatından henüz gümrüklenmemiş ticaret eşyası;

G - Kıymeti eskiliğinden ibaret olup ölçü olarak kullanılmıyan antikalar.

MADDE 4 — İktisat Encümeninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Aşağıdaki hususlar bu kanun hükümlerinden müstesnadır:

A - Metre sisteminin kabul edilmediği memleketlerde akit ve tanzim edilmiş olan mukavele ve vesikalar;

B - Eski tapu, konturat ve senet gibi bu kanun ahkâmının tatbikından evvel tanzim edilmiş olan kayıtlar ve vesikalar;

C - Para ve mücevherat imalinde ve teknik işlerde kullanılan aletlerle sınaî müesseselerde münhasıran imalâta yarayıp mamulâtın miktarını tayin ile münasebeti olmayan ölçüler;

D - Metre sisteminin kabul edilmediği memleketlere ticaret eşyası ihracile müşteril ticarethane ve imalâthanelerde bu husus için kullanılacak ölçüler;

Metre sisteminin kabul edilmediği memleketlere fert ve müesseselerle o memleketlere vaki ihracat veya o memleketlerden yapılacak ithalât muameleleri için tutulacak defter ve kayıtlarla bu muamelelere müteferri evraka metre sistemi ölçülerle beraber diğer ölçüler de işaret olunabilir.

E - Ecnebi memleket muvaredatından henüz gümrüklenmemiş ticaret eşyası;

F - Kıymeti eskiliğinden ibaret olup ölçü olarak kullanılmıyan antikalar;

eden müesseselerden hükmen yüz liradan beş yüz liraya kadar cezayı naktî almır.

MADDE 5 — 1889 tarihinde Pariste münakit beynelmilel konfernsta kabul edilmiş olup Fransa-da Sevr kasabasında muhafaza edilmekte olan metre ve kilogram prototiplerinden alınacak pilâtin iridyondan mamul ölçü örnekleri Türkiye için millî uzunluk ve ağırlık esas ölçüleridir. Bu örnekler hususî bir mahalde ve emsaline tevfikan muhafaza olunacak ve bu mahallin iki anahtarı olacaktır.

MADDE 6 — Beynelmilel metre prototipinin buzun eridiği hararet derecesinde nihayet çizgileri arasındaki mesafe bir metredir. Uzunluk ölçüsü olan metreden satıh ölçüsü olarak metre murabbar ve hacim ölçüsü olarak metre mikâbı yapılır.

Uzunluk ölçüleri şunlardır:

Kilometre = bin metre
Hektometre = yüz metre
Dekametre = on metre
Metre = esas ölçü
Desimetre = metrenin onda biri
Santimetre = metrenin yüzde biri
Milimetre = metrenin binde biri
Mikron = metrenin milyonda biri

Satıh ölçüleri şunlardır:

Kilometre murabbar = bir milyon metre murabbar
Hektometre murabbar - Hektar = on bin metre murabbar
Dekametre murabbar - Ar = yüz metre murabbar
Metre murabbar - Santiar = esas ölçü
Desimetre murabbar = metre murabbarın yüzde biri
Santimetre murabbar = metre murabbarın on binde biri
Milimetre murabbar = metre murabbarın milyonda biri

Hacim ölçüleri şunlardır:

Kilometre mikâbı = bir milyar metre mikâbı
Hektometre mikâbı = bir milyon metre mikâbı
Dekametre mikâbı = bin metre mikâbı
Metre mikâbı = Esas ölçü
Desimetre mikâbı = metre mikâbının bin parçasından biri

MADDE 5 — İktisat Encümeninin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
Tayyedilmiştir.

MADDE 6 — İktisat Encümeninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — 1889 tarihinde Pariste münakit beynelmilel konferansta kabul edilmiş olup Fransa-da Sevr kasabasında muhafaza edilmekte olan metre ve kilogram prototiplerinden alınacak plâtin iridyondan mamul ölçü örnekleri Türkiye için dahi uzunluk ve ağırlık esas ölçüleridir. Bu örnekler hususî bir mahalde ve diğer memleketlerdeki emsali gibi muhafaza olunur.

MADDE 6 — İktisat Encümeninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Santimetre mikâbı = metre mikâbının bir milyon parçasından biri

Milimetre mikâbı = Metre mikâbının bir milyar parçasından biri

MADDE 7 — Bir kilo beynelmilel kilogram prototipinin ağırlığıdır.

Ağırlık ölçüleri şunlardır:

Ton = bin kilogram

Kental = yüz kilogram

Kilogram = esas ölçü

Hektogram = kilogramın onda biri

Dekagram = kilogramın yüzde biri

Gram = kilogramın binde biri

Desigram = gramın onda biri

Santigram = gramın yüzde biri

Miligram = gramın binde biri

Kuyumculukta kıymetli taşlar ve emsalinin tartılmasında kullanılan iki desigram ağırlığa (kirat) denilir.

MADDE 8 — Akıcı maddelerin tartılmasında litre kullanılır. Litre bir kilogram taktir edilmiş suyun + 4 derecede ve bir atmosfer hava tazyiki altındaki hacimdir.

Litre esasından alınan ölçüler şunlardır:

Kilolitre = Bin litre

Hektolitre = Yüz litre

Dekalitre = On litre

Litre = Esas ölçü

Desilitre = Litrenin onda biri

Santilitre = Litrenin yüzde biri

Mililitre = Litrenin binde biri

Kilolitre metre mikâbına, litre desimetre mikâbına, mililitre santimetre mikâbına muadildir.

MADDE 9 — Buğday gibi kuru daneden ibaret olan hububatın tartılmasında Türk kilesi kullanılır.

Bir Türk kilesi yirmi litredir.

Türk kilesinden aşağıdaki ölçüler almır:

Beş Türk kilesi = Bir hektolitre

Türk kilesi = Esas ölçü

Bir demir (yarım Türk kilesi) = Bir dekalitre

Bir şinik = Beş litre

Hububat ölçeklerinin sureti imali nizamname ile tayin olunur.

Hububat ölçekleri silme olarak kullanılır. Bunların doğru yani fazla doldurulmuş olarak ölçülmesi memnudur.

MADDE 7 — Bir kilogram beynelmilel kilogram prototipinin ağırlığıdır.

Ağırlık ölçüleri şunlardır:

Ton = bin kilogram

Kental = yüz kilogram

Kilogram = esas ölçü

Hektogram = kilogramın onda biri

Dekagram = kilogramın yüzde biri

Gram = Kilogramın binde biri

Desigram = gramın onda biri

Santigram = gramın yüzde biri

Miligram = gramın binde biri

Kuyumculukta kıymetli taşlar ve emsalinin tartılmasında kullanılan iki desigram ağırlığa (kırat) denilir.

MADDE 8 — İktisat Encümeninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Dahiliye Encümeninin 7 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — İktisat Encümeninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Toptan hububat alış verişleri kental veya ton olarak ölçülebilir.

MADDE 10 — Akıcı maddelere mahsus ölçüler içlerinde akıcı maddeler satılan kapalı kaplar dahi muayene ve ayara tabidir. Bunların hacmi litre ve ağırlıkları kiloğram olarak üzerlerine yazılır. Ancak harice gönderilecek fıçı ve emsali kaplar içindeki akıcı maddeler mahallî idareye yalnız ihbar şartile bu madde hükmünden müstsnadır.

MADDE 11 — İçlerinde akıcı maddeler bulunan kaplar ölçü idarelerinde muayene ve ayar olunur. Bunların buldukları yerlerde muayenesi istenilirse bu husus için yapılacak masraf alâkadarlara aittir.

MADDE 12 — Ölçüler üç suretle muayene ve ayar olunur.

- 1 - İlk muayene
- 2 - Senelik muayene
- 3 - Ansızın yapılan muayene

Ancak elektrik, su, gaz ve emsaline ait ölçülerin tetkik ve muayene zamanları merkezî ölçüler idaresi tarafmdan ayrıca tayin olunur. Akıcı maddeleri muhtevi olup kapalı bulunan kaplar boşalmadıkça ilk muayeneden maada muayeneye tabi değildir.

MADDE 13 — İlk muayene ölçülerin bu kanunun tatbikını müteakip ithalinde veya imal ve ithalinde veya tamiri halinde yapılır. Senelik muayene her iki sene başında bu kanunun ikinci ve 10 uncu maddeleri mucibince ayarlanması lâzım gelen ölçüler için sıra ile ve umumî şekilde yapılan muayenedir. Anî muayeneler salâhiyettar memurların göreceği lüzum veya vuku bulan şikâyet üzerine ticaret muamelâtını sektedar ve alâkadarları izrar etmiyecek şekilde yapılır.

MADDE 9 — İktisat Encümeninin 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10 — İktisat Encümeninin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11 — İktisat Encümeninin 12 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12 — İlk muayene ölçülerin bu kanunun tatbikını müteakip ithalinde veya imal ve ithalinde veya tamiri halinde yapılır. Senelik muayene her iki sene başında bu kanunun ikinci ve 10 uncu maddeleri mucibince ayarlanması lâzım gelen ölçüler için sıra ile ve umumî şekilde yapılan muayenedir. Anî muayeneler salâhiyetli memurların göreceği lüzum veya vuku bulan şikâyet üzerine ticaret muamelâtının sektedar ve alâkadarları izrar etmiyecek şekilde yapılır.

Devrî ve anî muayeneler belediyeler tarafından yapılır.

Muayenenin nasıl yapılacağı Dahiliye ve İktisat Vekâletlerince yapılacak bir talimatname ile tayin olunur.

MADDE 9 — Ölçüler üç suretle muayene ve ayar olunur. Bunlardan buldukları yerlerde muayenesi istenilirse bu husus için yapılacak masraf alâkadarlara aittir.

- 1 - İlk muayene
- 2 - Senelik muayene
- 3 - Ansızın yapılan muayene

Ancak elektrik, su, gaz ve emsaline ait ölçülerin tetkik ve muayenesi zamanları nizamname ile ayrıca tayin olunur.

MADDE 10 — İlk muayene ölçülerin bu kanunun tatbikını müteakip ithalinde veya imal veya tamiri halinde yapılır.

Senelik muayene her iki sene başında bu kanunun ikinci maddesi mucibince ayarlanması lâzım gelen ölçüler için sıra ile ve umumî şekilde yapılan muayenedir. Ansızın muayeneler salâhiyetli memurların göreceği lüzum veya vuku bulan şikâyet üzerine ticaret muamelâtını sektedar ve alâkadarlarını izrar etmiyecek şekilde yapılır.

İlk muayene İktisat Vekâleti tarafından ve senelik ve ansızın muayeneler belediyeler tarafından yapılır. Ancak ölçünün cins veya muayenenin şekli itibarile belediyelere tedarik olunamıyacak fennî vasıtalara ihtiyaç gösteren muayeneler de İktisat Vekillğine aittir. Muayenenin nasıl yapılacağı nizamnamede tayin olunur.

MADDE 14 — Muayene ve ayar edilecek ölçülerin umumî surette muayene yerine getirilmesi lâzım gelir. Ancak bir yerden diğer yere götürülmesi güç ve masraflı olan ölçülerin buldukları yerlerde muayeneleri caizdir. Bu takdirde yapılacak muayene masrafı nizamnamede münderiğ tarife dairesinde müessesese sahibine ait olur.

MADDE 15 — Türkiye dahilinde bir yerde muayene ve ayar edilerek damgalanmış olan bir ölçü senelik muayeneler arasında geçecek müddet içinde diğer bir yere götürüldüğü takdirde tekrar muayenesine ve damgalanmasına lüzum yoktur.

MADDE 16 — Bu kanunda yazılı olan ölçüler ancak nizamnamede zikrolunan gümrüklerden ithal olunabilirler.

Bu gibi ölçüler gümrükte iken ölçü muayene memurları tarafından ilk muayeneleri yapılarak doğru oldukları takdirde damgalanır. Aksi halde geçirilmelerine müsaade olunmaz. Ve on beş gün içinde geldikleri yere iade edilmedikleri takdirde müsadere olunur.

MADDE 17 — İlk ve senelik muayenelerde doğru oldukları anlaşılan ölçüler üzerine damgalanmağa müsait oldukları takdirde ölçüler merkez idaresince tayin edilecek şekilde damga ve sene işaretleri konulur.

Doğru olmıyan ölçüler her nerede ve kimin elinde bulunursa bulunsun muayene memurları tarafından kullanılmaktan menedilir. Bu gibi ölçülerin müsadere ve imhaları da caizdir.

MADDE 18 — Bu kanunda yazılı ölçü ve saatlerin ayar edilerek damgalanması merbut tarifeye göre bir resme tabi olan hini imal ve ithallerinde ilk defa vazedilecek damgaya mukabil hazine namına olarak tam ve her iki sene yapılacak muayene için bu hususta ifa ettikleri beledî zabıtaya mukabil mahallî belediyelere ait olarak nisfî nisbetinde tahsil olunur.

MADDE 12 — Hariçten ticaret maksadile memleket dahiline getirilecek olan ölçüler ancak İzmir, İstanbul, Mersin, Trabzon ve Samsun gümrüklerinden ithal olunabilir. Bu nevi ölçülerin diğer gümrüklerden ithali memnudur.

MADDE 13 — Bu kanunda yazılı ölçü ve saatlerin ayar edilerek damgalanması merbut tarifeye göre bir resme tabi olup hini imal ve ithallerinde ilk defa vaz edilecek damgaya mukabil Hazine namına olarak tam ve her sene yapılacak muayene için mahallî belediyelere ait olarak nisfî nisbetinde tahsil olunur.

MADDE 14 — Metre sistemindeki ölçülerin a-sıllarile ezası ve ez'afı şekil ve tarzı, cins ve madenî ve ticarî ölçü ve aletlerle saatlerin ayar edilmesi ve damgalanması ve teftişi sekizinci maddede yazılı âletlerin tayini ve bu kanunun tatbikine ait diğer hususlar bir nizamname ile tayin ve tesbit edilir.

MADDE 13 — İktisat Encümeninin 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14 — İktisat Encümeninin 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15 — İktisat Encümeninin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16 — İktisat Encümeninin 17 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17 — Bu kanunda yazılı ölçü ve tartı ve saatlerin ayar edilerek damgalanması ve muayenesi merbut tarifeye göre resme tabidir. İlk damga resmi hazineye ve her sene yapılacak muayene resmi belediyelere aittir.

MADDE 11 — Muayene ve ayar edilecek ölçülerin umumî surette muayene yerine getirilmesi lâzımdır. Ancak bir yerden diğer yere götürülmesi güç ve masraflı olan ölçülerin buldukları yerlerde muayeneleri caizdir. Bu takdirde yapılacak muayene masrafı nizamnamede münderiç tarife dairesinde müessese sahibine ait olur.

MADDE 12 — İktisat Encümeninin 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13 — Bu kanunda yazılı olan ölçüler ancak nizamnamede zikrolunan gümrüklerden ithal olunabilirler.

Bu gibi ölçüler gümrükte iken sahibinin müraعاتı tarihinden itibaren sekiz gün zarfında ilk muayeneleri yapılarak doğru oldukları takdirde damgalanır. Muayene neticesinde doğru çıktıkları anlaşılmanın geçirilmelerine müsaade olunmaz ve on beş gün içinde geldikleri yere iade edilmedikleri takdirde müsadere olunur.

MADDE 14 — İlk ve senelik muayenelerde doğru oldukları anlaşılın ölçüler üzerine damgalanmağa müsait oldukları takdirde damga ve sene işaretleri konulur.

Doğru olmayan ölçüler her nerede ve kimin elinde bulunursa bulunsun muayene memurları tarafından kullanılmaktan men edilir. Bu ölçüleri kullananlar hakkında 16 ncı madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 15 — Bu kanunun tatbiki için İktisat Vekâletine merbut bir (Ölçü Müdüriyeti Umumiyesi) teşkil olunacaktır.

Müdüriyeti Umumiyenin vazai fi berveçhi âtidir:

1 — Türkiye Cümhuriyetinin esas miyarlarının muhafazası ve bu miyarlara nisbetle imal ve ithal edilecek ölçülerin ayarlanması ve belediyelerde bulundurulması lâzım gelen miyarların muayene ve kontrolü.

2 — Merkez ve taşra teşkilâtının ve sureti umumiyede ayar ve damga muamelesine ait hidematın teftiş ve kontrolü.

3 — Ölçülere ait olarak Hükümet tarafından verilecek diğer vazai fi fenniye ve idariyenin ifası.

MADDE 16 — Bu kanunda yazılı ölçü ve saatlerin muayenesi ve damgasız ölçü istimalinin men'i İktisat Vekâletinin murakabesi altında mahallî belediye ve şehremanetleri tarafından ifa olunur.

MADDE 19 — Bu kanun ahkâmının tatbiki için merkezde İktisat Vekâletine merbut Ölçüler Umum Müdürlüğü teşkil olunur.

MADDE 20 — Türkiye Hükümeti beynelmilel ölçüler bürosuna iştirâk eder.

MADDE 21 — Bu kanunda yazılı olan ölçülerden maadasını kullanan kimseler hakkında on liradan 30 liraya ve bu kanuna göre muayene edilmemiş veya damgalanmamış ölçüler veyahut bu kanuna göre doğru olmıyan ölçüleri kullanan veya bu kanunda yazılı ölçüleri kanun ve nizamname ahkâmile tayin olunan şekil ve surette kullanmıyan kimseler hakkında on liradan yüz liraya kadar naktî ceza hükmolunur.

A - Bu maddede yazılı kabahatlerin tekerrürü takdirinde iki misil ceza almır veya üç aya kadar hafif hapis cezası hükmolunur.

MADDE 22 — Bu kanunun yirmi birinci maddesinde yazılı kabahatlerin vukuunda cürmün mahiyetini açıkça ihtiva etmek üzere bir mazbata yapılarak mazbatayı yazan memur, kabahati işliyen kimse ve bir şahit tarafından imza ve müddei umumiliğe tevdi edilir. Bu mazbatalar aksi isbat edilmedikçe muteberdir.

MADDE 23 — Mahkemeler bu kanunun 21 ve 22 inci maddelerine tevfi kan kendilerine tevdi olunan davaları iki ay zarfında neticelendirirler.

MADDE 18 — Bu kanun ahkâmının tabiri için merkezde İktisat Vekâletine merbut Ölçüler Müdürlüğü teşkil olunur.

MADDE 19 — İktisat Encümeninin 20 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20 — Bu kanunda yazılı olan ölçülerden maadasını kullanan kimseler hakkında 16 nisan 1340 tarih ve 486 numaralı kanun ahkâmı tatbik olunur.

MADDE 15 — İktisat Encümeninin 20 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16 — Bu kanunda yazılı olan ölçülerden maadasını kullanan kimseler hakkında on liradan otuz liraya ve bu kanuna göre muayene edilmiş veya damgalanmamış ölçüler veyahut bu kanuna göre doğru olmayan ölçüler kullanan veya bu kanunda yazılı ölçüler kanun ve nizamname ahkâmı ile tayin olunan şekil ve surette kullanmayan kimseler hakkında on liradan yüz liraya kadar para cezası hükmolunur.

Bu maddede yazılı suçların tekrürü takdirinde iki misli ceza alınır. veya üç aya kadar hafif hapis cezası hükmolunur.

MADDE 17 — Bu kanunun on altıncı maddesinde yazılı suçların vukuunda cürmün mahiyetini açıkça ihtiva etmek üzere bir mazbata yapılarak mazbatayı yazan memur, suçu işleyen kimse ve bir şahit tarafından imza ve müddei umumiye tevdi edilir. Bu mazbatalar aksi isbat edilmedikçe muteberdir.

MADDE 24 — Vazifesini tamamen yapmadığı tamamen anlaşılan muayene memurlarile bu memurlara kendilerinden yapılan talebe rağmen muavenette bulunmıyan mülkiye ve belediye memurları hakkında elli liradan iki yüz liraya kadar naktî cezaya hükmolunur.

Bu cezalar muayene memurları ve teftişle mükellef memurlar tarafından tanzim edilecek tahkik evrakına istinaden takdir edilir.

MADDE 25 — Bu kanunun ahkâmının tatbiki için bir nizamname yapılır.

MADDE 26 — Mesahat, evzan ve ekyali cedideye dair 1285 tarihli kanunla bu kanunun ahkâmına mugayir olan diğer hükümler mülğadır.

MADDE 27 — Bu kanunun ahkâmı 1932 senesi kânunusaninin birinci gününden itiabren tatbik olunacaktır.

MADDE 28 — Bu kanunun tatbikına Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

MADDE 17 — Bu kanuna muhalif ahkâm ile mesahat ve evzan ve ekyali cedideye dair eylül 1285 tarihli kanunname ve nizamname ahkâmı mülğadır.

MADDE 18 — Bu kanun 1930 senesi haziranın birinci gününden muteberdir.

MADDE 19 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri memurdur.

26 - XII - 1928

Bş. V.	Ad.	M. M. V.
İmset		M. Abdülhalik
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Ş. Kaya	Dr. Tevfik Rüştü	Ş. Saracoğlu
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
	Recep	M. Rahmi
		Dr. Refik

MADDE 21 — İktisat Encümeninin 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22 — İktisat Encümeninin 26 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23 — Bu kanunun ahkâmı 1933 senesi kânunusaninin birinci gününden itibaren tatbik olunacaktır.

MADDE 24 — İktisat Encümeninin 28 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18 — İktisat Encümeninin 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19 — İktisat Encümeninin 26 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20 — Bu kanunun ahkâmı 1933 senesi kânunusanisinin birinci gününden itibaren tatbik olunur.

MADDE 21 — İktisat Encümeninin 28 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ölçüler kanununa merbut tarife

Ölçüler kanununa merbut tarife

	L.	K.
<i>Ağırlık ölçüleri</i>		
1,2,5,10,20 Gramlık parçalar için	0	1
50,100,200 » » »	0	2
500,1000 » » »	0	3
2, 5, 10 kiloluk » »	0	4
20, 50, 100 » » »	0	5
100 kilodan fazla » »	0	10
25 kiloğrama kadar çeken terazi kantarlardan	0	20
100 kiloğrama kadar çeken kantar, baskül ve sair ölçülerden	1	0
100 kilogramdan fazla çeken ölçülerden	2	0
<i>Mayiat ölçüleri</i>		
Litreya kadar ölçen mayiat ölçeklerinden	0	1
10 litreya kadar ölçen mayiat ölçeklerinden	0	5
10 litreden fazla ölçen mayiat ölçeklerinden	0	10
Alelumum hububat ölçeklerinin beher parçasından	0	5
<i>Uzunluk ölçüleri</i>		
Yarım metreye kadar	0	2
İki » »	0	5
On » »	0	10
On metreden fazlası için	0	15
Hava gazı, elektrik, su saatlerinden ve taksimetrelerin beherinden	1	0

	L.	K.
<i>Ağırlık ölçüleri</i>		
1,2,5,10,20 Gramlık parçalar için	0	1
50,100,200 » » »	0	2
500,1000 » » »	0	3
2,5,10 kiloluk » »	0	4
20,30,100 » » »	0	5
100 kilodan fazla » »	0	10
25 kiloğrama kadar çeken terazi ve kantarlardan	0	20
50 kiloğrama kadar çeken terazi ve kantarlardan	0	30
100 kiloğrama kadar çeken kantar, baskül ve sair ölçülerden	0	50
100 kilogramdan fazla çeken ölçülerden	1	0
<i>Mayiat ölçüleri</i>		
Litreya kadar ölçen mayiat ölçülerinden	0	1
10 litreya kadar ölçen mayiat ölçülerinden	0	5
10 litreden fazla ölçen mayiat ölçülerinden	0	10
Alelumum hububat ölçülerinin beher parçasından	0	5
<i>Uzunluk ölçüleri</i>		
Yarım metreye kadar	0	2
İki » »	0	5
On » »	0	10
On metreden fazlası için	0	15
Hava gazı, elektrik, su saatlerinden ve taksimetrelerin beherinden	1	0

Ölçüler kanununa merbut tarife

	L.	K.
<i>Ağırlık ölçüleri</i>		
1,2,5,10,20 gramlık parçalar için	0	1
50,100,200 » » »	0	2
500,1000 » » »	0	3
2,5,10 kiloluk parçalar için	0	4
20,30,100 kiloluk parçalar için	0	5
100 kilodan fazla parçalar için	0	10
25 kilograma kadar çeken terazi ve kantarlardan	0	20
50 kilograma kadar çeken terazi ve kantarlardan	0	30
100 kilograma kadar çeken kantar paskül ve sair ölçülerden	0	50
100 kilogramdan fazla çeken ölçülerden	1	0
<i>Mayiat ölçüleri</i>		
Litreya kadar ölçen mayiat ölçülerinden	0	1
10 litreye kadar ölçen mayiat ölçülerinden	0	5
10 litreden fazla ölçen mayiat ölçülerinden	0	10
<i>Uzunluk ölçüleri</i>		
Yarım metreye kadar	0	2
İki » »	0	5
On » »	0	10
On metreden fazlası için	0	16
Havagazı, elektrik, su saatlerinden ve taksimetrelerin beherinden	1	0

